

Kırsal Kalkınmaya Bakış: Urganlı Örneği

Overview of Rural Development: The Case of Urganlı

Assoc. Prof. Dr. Günce Demir [ORCID: 0000-0001-7747-6769](#)

Mrs. İlham Yılmaz [ORCID: 0000-0003-0449-8435](#)

Abstract

Today, it is frequently encountered with the emphasis that agriculture is a sector that should be given importance both globally and in Turkey. When the social change is examined historically, the developments in the industry after the Industrial Revolution, the establishment of factories that make mass production, and the fact that the cities began to gain their current structure caused agriculture to lose its importance in the traditional social structure. Because of the changes in the social structure and the wrong policies applied, the value of agriculture has decreased.

Rural development in Turkey has been shown as one of the most important development tools of countries since the first years of the republic. For this reason, governments have prepared various development plans. In order to support rural development in Turkey and to protect producers and consumers, in order to institutionalize rural development, "Agriculture and Rural Development Support Institution" was established and many support opportunities were created by the state. In this study, interviews will be held with 7 farmers who are engaged in agriculture in the Urganlı District of Turgutlu district of Manisa, with the help of semi-structured question paper, about how many farmers are aware of and implement the state supports for agriculture and the activities of the Agriculture and Rural Development Support Institution. With the data obtained, it will be tried to reveal the reflections of the development policies implemented in Turkey.

1 Giriş

Sanayi devrimi tüm dünyada bir milat olmuş ve ardından özellikle teknolojik alanda yaşanan hızlı gelişmeler her ne kadar insan ihtiyaçlarını çeşitlendirse de tarım ve tarımsal faaliyetler insanlar için hep çok önemli olmuştur. Tarım her ülkede, ülke ekonomilerinin gelişmişlik düzeylerine bağlı olarak ve sosyoekonomik kriterler bakımından üzerinde en çok konuşulan konulardan biridir.

Tarımın ülke ekonomisindeki yeri ve katkısı genel olarak değerlendirildiğinde; nüfus ve işgücüne, üretim ve verime, toplumun gıda ihtiyacına, sanayi sektörüne, milli gelire ve dış ticarete katkısı olmak üzere altı grupta incelemek mümkündür (Semerci, 2016).

Özellikle son yıllarda sanayileşme ve hava ve çevre koşullarında yaşanan olumsuz şartlar ve bazı ülkelerde uygulanan yanlış tarım politikaları nedeniyle toplumun gıda ihtiyacı oldukça önemli hale gelmiştir. Bu dezavantajlı özellikler nedeniyle gelişmiş, gelişmekte olan tüm ülkelerde tarımı çeşitli ulusal ve uluslararası destekleyici politikalarla koruma faaliyetleri uygulanmaktadır. Bu nedenlerle son yıllarda dünya genelinde ve Türkiye de de kırsal kalkınma çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Özellikle Avrupa birliğine uyum süreci bu çalışmaları hızlandırmıştır.

Geleneksel kalkınma kavramı, her zaman ekonomik büyümeye odaklanan kalkınma kavramının tek boyutluluğunda ısrar etmiştir. Ancak daha sonra ekonomik büyümenin kalkınmanın bir parametresi olduğu, tek başına ya da tamamı olmadığı görülmüştür. Şu anda sosyal bilimciler ve kalkınma uygulayıcıları, kalkınmanın toplumun çeşitli yönlerine dokunarak çok boyutlu olması gerektiğini savunurlar. Böylece doğada daha verimli hale gelebilir. Kırsal kalkınma ve çevresel sürdürülebilirlik ekonomik boyutuyla sınırlı kalmamalı, siyasi, kültürel ve sosyal boyutları da olmalıdır. Siyasi boyut denildiğinde; demokratikleşme süreci, dağıtıcı adalet; insan hakları, eşitlik, özgürlük vb. için artan bilinç kavramlarını da içinde barındırmalıdır. Kalkınmanın kültürel boyutları ise, seküler kültürün büyümesi, artan tüketim aracılığıyla kendini gösterir.

2 Kırsal Kalkınma ve Önemi

Kırsal bölgelerde verimli ve kaliteli üretimin gerçekleşmemesi, iş olanaklarının azlığı, kırsal tarım eğitiminin düşüklüğü, makineleşme yetersizliği, yatırım için yeterli sermayenin olmayışı ve bu nedenlerle gerçekleşen köyden kente göç gibi problemlere bağlı olarak ortaya çıkan sorunların giderilmesine dönük çalışmalar başlıca Kırsal Kalkınma Politikalarını oluşturmuştur (Günaydın, 2000; YPK, 2013; DPT, 2006).

Türkiye’de Kırsal Kalkınma konusunda 2001-2005 yıllarını kapsayan 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda ilk somut adımlar atılmaya başlanmıştır (Can ve Esengün, 2007).

Daha sonraki yıllarda Avrupa Birliğine girme konusunda ülkesel boyutta farklı görüşler ortaya çıksa da Kırsal Kalkınma çabaları devam etmektedir.

Konuya Türkiye açısından bakıldığında, ekonomik önemi olarak azalmış olsa da, yurtiçi gıda ihtiyacının karşılanması, sanayi sektörüne girdi temini, ihracat ve yarattığı iş gücü fırsatları açısından halâ çok önemlidir. Cumhuriyetin kurulduğu 1923 yılı tarım sektörünün GSMH içindeki payı %42.8 iken, 1970'li yıllarda %36.0, 1980 yılında %25, 1990 yılında %16, 2000 yılında %13.5, 2003 yılında %12.6, 2017 yılında ise %6.08 düzeyine düşmüştür. Türkiye'de tarım sektörünün GSMH'deki payının giderek azalması, daha önce de söz edildiği gibi sanayileşme ve hizmet sektörlerindeki gelişmelere daha çok önem verilmesinin sonucudur (Miran,2005).

Kırsal kalkınma kent hayatının dışında kalan görece izole ve daha az nüfus yoğunluğuna sahip alanların hem yaşam kalitesi ve standartları açısından hem de iktisadî açıdan refah düzeyinin artırılmasıdır (Malcolm, 2003). Kırsal kalkınmada temel hedef toprak bazlı üretim ve hayvancılık üzerine yoğunlaşmaktadır. Tarım ve ormancılık gibi alanlarda bu açıdan önemli bir kırsal kalkınma öznesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Her ne kadar küreselleşme ile toprak kullanımı ve ziraate bakış değişime uğrasa da sürdürülebilirlik kavramının gündemde yer almaya başlaması ile zirai üretim, tarım, hayvancılık gibi alanlarda niş ve bilinçli üretim artmaya başlamıştır. Günümüzde kırsal kalkınma yerel ürünlere vurgu yapar bir yapı kazanmıştır.

Kırsal kalkınma; belli bir coğrafyada yaşayan kırsal toplulukların gerekli ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla yöre halkının katılımıyla yaşam kalitesinin iyileştirilmesi için bazı yol ve yöntemler bulmayı amaçlar (Sony, 2012). Kırsal kalkınmada yöre halkının katılımı ve desteği oldukça önemlidir. Bunun temel sebebi; o bölgede yaşamayan biri, bölgedeki gündelik hayatı, kültürü, dili ve diğer bölgesel özellikleri anlamayabilir. Yerel katılım sağlandığında bu bölgede yerleşik olan bireyler bölge için sürdürülebilir olan kalkınma planlarını oluşturabilirler.

Kırsal kalkınma kır ve kent arasındaki ilişki bağlamında şekillenmektedir. Kır ve kent arasındaki sosyal, kültürel ve ekonomik farkların en aza indirildiği durumlarda kırsal kalkınmanın başarı ile gerçekleştiği söylenebilir. Kırsal kalkınma sağlandıkça istihdam sorunları ve kırdan kente yaşanan göç hareketliliğinin de kontrol altına alınması mümkündür.

3 Kalkınma kavramının genel özellikleri

Kalkınma kavramı yaşayan bir kavramdır. Gelişmesi ve başkalaşması bitmeyen her gün değişimi içinde barındıran bir kavramdır. Genelde çok yavaş bir prosesle ilerleyen kalkınma, toplumsal yapıda oluşan akışkanlıkla bazen hız kazanmaktadır. Ayrıca kalkınma belli bir model, bir kalıp dahilinde olmakta, belirli bir düzen ve sırayı takip etmektedir. Tarihin seyri bu kalkınma modelini temel hatları ile ortaya koymaktadır. İlk çağ, orta çağ ve aydınlanma düşüncesiyle beslenerek ortaya çıkan modern çağın akışı bu düzene bir örnektir. Hiçbir toplum bu kalkınma aşamalarının birini atlayarak bir sonraki aşamaya geçmez. Bu sebeple toplumsal yapı içinde kalkınmanın akışkanlığı oldukça önemlidir. Bu özelliğin bir getirisi olarak kalkınma belirli bir rota dahilinde ilerlemektedir. Bu rota her zaman ileri doğrudur ve asla geriye gitmez. Pek çok sosyoloğun değerlendirmelerinde kalkınmanın bu yönünü rahatlıkla görebiliriz. Comte'un "Üç Hal Yasası", Spencer'in toplumların basitten karmaşığa doğru evrildiği önermesi, Tonnie'sin toplumun cemaatten cemiyete geçtiği fikri, Durkheim'in iş bölümü kapsamında toplumların mekanik dayanışmadan organik dayanışmaya geçişini ele aldığı yapı ve Marx'ın, sınıflı toplumdaki sınıfsız topluma doğru toplumları ele aldığı düşünceleri kalkınma sürecinde yer alan rotayı fazlasıyla haklı çıkarmaktadır. Kalkınmanın toplumsal açıdan en temel kendini gösterme şekli toplumun olgunluğa doğru ilerlemesine yapılan vurgudur.

Süreç olarak kalkınmayı ele aldığımızda, sosyolojik bağlamda insan ihtiyaçları en temel dayanak noktasıdır. Bireysel ihtiyaçlarda yaşanan değişim toplumsala yansımakta ve kalkınma hareketliliği şekillenmektedir.

4 Türkiye'de tarım

Türkiye 'de Türkiye İstatistik kurumu (TÜİK) 'in 2021 yılı verilerine göre, çayır ve mera arazisi de dahil toplam tarım alanı 38 063 bin hektardır. Toplam tarım alanının %' 52,2 si arpa, buğday, pamuk ve bu gibi ürünlerin ekildiği işlenen alanlar, %' 9,4'i uzun ömürlü bitkiler olarak adlandırılan çok yıllık meyvelikler, %38,4'ü çayır ve mera alanlarından oluşturmaktadır.

Türkiye'de hızla artan nüfusa karşın toplam tarım alanları miktarının azalması sonucu kişi başına düşen tarım alanında da azalma meydana gelmektedir. Oransal olarak ifade edildiğinde 1990-2018 döneminde, Türkiye nüfusunda yaklaşık %45,2 artış, aynı dönem içerisinde kişi başına düşen tarım alanlarında %39,3 daralma gerçekleşmiştir.

1990 yılında kişi başına toplam tarım alanı miktarı, 0,76 ha iken, 2021 yılında 0,45 ha alana kadar gerilemiştir. 2021 yılı itibarıyla 23.446.000 ha toplam ekilebilir alan dikkate alındığında ise kişi başına 0,28 ha alan düşmektedir (Tarım ve Orman Bakanlığı, Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, 2022). Konuya küresel boyutta bakıldığında 2020 yılı verilerine göre, dünyadaki kişi başına düşen işlenen tarım alanı 0,18 ha, Avrupa Birliğinde ise 0,22 ha oluştu (Dünya Bankası, 2021). Verilere bakıldığında Türkiye daha iyi konumda görüle de ülkemizin bir tarım ülkesi olarak anıldığını, kendi yetiştirdiği ile ihtiyaçlarını karşılayabilen bir ülke olduğumuz bize ilköğretimde öğretilen gerçeğini unutmamak gerekir.

Ülkemiz özellikle ürün çeşitliliği açısından oldukça zengindir. Coğrafi konumu nedeniyle her türlü ürün yetiştirebilmektedir. Bu çalışmada Ege Bölgesi'nin bereketli topraklarından biri olan Manisa iline bağlı Urganlı seçilmiştir.

5 Neden Urganlı

Urganlı yerel halkın temel geçim kaynağı tarım ve tarıma dayalı ekonomi olan bir Ege kasabasıdır. Ege bölgesinin genelinde doğanın cömertliği dikkat çekicidir. Manisa Turgutlu ilçesinin en önemli kırsal bölgelerinden biridir. Adı Evliya Çelebinin Seyahatnamesinde de geçmektedir. Urganlı kasabasının, Saruhanoğulları Beyliği'nin son yıllarına denk gelen Saruhanoğlu Hızırşah'ın hâkimiyet döneminde kurulduğu düşünülmektedir. Bu durumda miladi 1390'larda ortaya çıkmış bir yerleşim yeri olduğunu kabul etmiş oluruz (Eralacan, 2021).

Her dönem verimli tarım arazileri ile adından söz ettiren Urganlı, özellikle Saruhanbeyliği döneminde önemli ve gözde bir merkez olarak kayıtlara geçmiştir. Üzüm bağları, ürün yelpazesinin genişliği ve ziraate elverişli toprakları ile çevre ilçelerde yaşayanlar tarafından da her zaman önemli bir tarım arazisi olarak kabul görmüştür. Urganlı da Üzüm, Zeytin, Kiraz, Tütün, Kurutmalık ve Yaş Domates, Mısır, Kavun ve Karpuz en çok yetişen başlıca ürünlerdir. Toprakta en az 2 dönem ürün alınabilir. Son yıllarda organik tarımı ve fidancılık alanında da adından söz ettirmektedir. Bölgede pek çok antik kent, jeotermal kaplıca olmasına rağmen Urganlı'nın tarih boyunca tarım arazisi olarak değerlendirildiği görülmektedir (Uluçay, 1940). Toprağın altının zenginliğine rağmen tarıma verilen önem çalışmamız için bu bölgede yaşayan çiftçilerin görüşlerini daha anlamlı ve kıymetli kılmaktadır.

6 Yöntem

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilanından sonra belirli aralıklarla yapılan kalkınma planları ile ülkenin gelişiminde kır ve kent entegrasyonu hedeflenmiştir. Ancak gelişmekte olan bir ülkede kır ve kent gelişmişliğinin optimum düzeyde sağlanması oldukça zorlayıcıdır. Özellikle 80 sonrası dönemde küreleşmenin artan etkisi ile kent hızlı gelişim gösterirken kırdan kente yaşanan göç dalgası kırsal alanların gelişmemesine sebep olmuştur. Çalışmada kırsal kalkınma kavramının tarihsel boyutundan yola çıkarak dönüşümü ve bu kavramının günümüzde Türkiye özelinde nasıl kavramlaştırıldığı üzerinden değerlendirilmesi yapılmaya çalışılmıştır. Çalışma kapsamında Manisa'nın Turgutlu ilçesine bağlı Urganlı Kasabasında çiftçilik ile geçimini sağlayan 7 kişiyle görüşmeler yapılmıştır. Tesadüfî örnekleme yöntemi ile uzun yıllardır bu bölgede yaşayan ilk görüşmeciye ulaşıldıktan sonra kartopu yöntemi ile yeni katılımcılara ulaşmak için bilgi alınmıştır. Ulaşılan çiftçilerden görüşmeyi kabul edenlerle derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Derinlemesine görüşmelerde konunun ve kavramların dağılması adına yarı yapılandırılmış görüşme kâğıdı kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış soru kâğıdında demografik sorular dahil toplam 9 soru yer almaktadır. Görüşmeler yapılırken kalkınma kavramının tanımı yapılarak görüşmecilerin yaşadıkları bölge açısından kırsal kalkınma kavramının nasıl konumlandığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Görüşme yapılan çiftçilerin değerlendirmeleri doğrultusunda elde edilen veriler ile Türkiye'de uygulanan kalkınma politikalarının temel geçim kaynağı tarım olan bu Anadolu kasabasındaki yansımaları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Elde edilen veriler bulgular kısmında detaylı şekilde ele alınmaktadır.

7 Bulgular

Katılımcılardan 5'i erkek 2'si kadındır. Yaş dağılımlarına bakıldığında, 27 ila 77 yaş aralığındadır. Yaş dağılımındaki çeşitliliğin etkisi ile görüşme yapılan katılımcıların "Kaç yıldır çiftçilik yapıyorsunuz?" Sorusuna verdikleri cevaplarda oldukça farklılık göstermektedir. 60 yıldır çiftçilik yapan katılımcımızın yanı sıra, henüz 12 yıldır çiftçilik yaptığını dile getiren katılımcı da vardır.

Çiftçilik dışında herhangi bir geçim kaynağınız var mı? Sorusu yöneltildiğinde katılımcıların genellikle ana geçim kaynağının tarıma dayandığı gözlenmiştir. Bir katılımcı servisçilik de yaptığını belirtmiş olmasına karşın özellikle temel geçim kaynağının çiftçilik olduğunu vurgulamıştır.

- Ana baba mesleği çiftçilik ten başka bir işle uğraşmıyorum. Bizim Urganlı'nın kadınlarının mayıs ayında başlayıp haziranın ilk haftasında sona eren sezonluk yaprak toplamak ve salamura basmak büyük gelir kaynağı haline gelmiştir. (K5)
- Biz başka iş bilmeyiz. Çocuktuk bu işi yaptık. Büyüdük bu işi yapıyoruz. Okusak da bu işi yapacaktık. Şükür halimize. (K.7)

Bu da bölgenin tarıma çok elverişli olması yılda iki bazen üç dönem ürün alınabildiği için başka işe ayıracak zamanlarının olmadığıyla açıklanabilir.

Katılımcıların "Kırsal Kalkınma ne demek? Bir tanımlama yapmanız mümkün mü?" sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında;

- Bence Kırsal kalkınma kentten ziyade kırsal alanda yaşayıp tarımdan geçimini sağlayan insanların hayat standartlarını yükseltmeleridir. (K2)

- Kırsal kalkınma demek bence, tarımla uğraşan halkın kırsal bir yaşantısı olan köy hayatının daha iyi şartlarda sürdürülmesi demektir. (K4)

Kırsal kalkınmanın bölgeye etkisi devletin desteği olduğu sürece olumlu yönde etkilenir. (K3)

Yukarıda yer verilen tanımlamalara bakıldığında kırsal kalkınmanın bölgenin gelişmesi için önemli bir adım olarak düşüldüğü görülmektedir. Ayrıca bölgenin yaşam koşul ve şartlarının iyileştirilmesinin de önemine değinilmektedir.

Kırsal kalkınma politikalarından örnek verebilir misiniz? Sorusuna katılımcıların genellikle mazot ve gübre desteğini örnek verdikleri görülmektedir. Bir katılımcı hariç diğer tüm katılımcılar mazot ve gübre desteğinden faydalandıklarını belirtmişlerdir. Dönüm başına hesaplanan bu desteklerin çok yüksek olmadığını da görüşmeler sırasında vurgulamışlardır. Aşağıda katılımcı 3'un sözleri bu değerlendirmeyi destekler niteliktedir.

- işte akmasa da damlıyor... Bir iki katkısı oluyor. (K3)
- Kırsal Kalkınma katkı sağlıyor Kırsal alanda yaşadığımız için üzüm biber, domates üretiminden geçimimizi sağlıyoruz. Yani tarımsal alanda yaşadığımızdan yaşantımız daha kısıtlı ama bu destek yeterli olmasa da fayda sağlıyor. (K7)

Herhangi bir teşvik, hibe ya da destekten faydalıyor musunuz? Bahsedebilir misiniz? Sorusuna verilen cevaplar benzer özellikler taşımaktadır. Kırsal kalkınma desteklerine örnek olarak yaşanan doğal afetler sonrasında devletin uyguladığı destek politikaları da vermişlerdir. Katılımcı 2'nin aşağıda yer alan açıklamaları buna örnektir.

"Kırsal kalkınma politikasına örnek verirsek. Doğal afetlerde zarara uğrayan bağ bahçe mahsullerine yardım parası vermesi düşük oranda çiftçi kredileri fide yardımlarıdır." (K2)

Kırsal kalkınmanın bölgenize etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Sorusuna verilen cevaplara yukarıda yer alan örnek alıntıda olduğu gibi genellikle çiftçinin yaşadığı zor durumların telafi edilmesi açısından ele alınmıştır. Katılımcı 1'in sözlerine bakacak olursak

"Dolu gibi afetlerde çiftçinin zararının karşılanması, tarım kredi kooperatiflerinden alınan ürünlerin ödemelerinde yardımlardan dolayı çiftçi olumlu etkileniyor. En azından zararımızın bir kısmı telafi edilmiş oluyor." (K1)

Çiftçiliğin günümüzdeki durumu sizce nasıl? sorusu yöneltilen çiftçilerin genel bir değerlendirme yapmaları istenilmiştir. Katılımcılardan yaşı daha ileri olanlar bu değerlendirmeyi tecrübelerin etkisi ile daha detaylı ve yıllara göre yapma şansına sahip olsa da hızla gelişen teknolojik koşullar nedeniyle tüm katılımcılar özellikle teknolojinin işlerini kolaylaştırdıklarını belirtmişlerdir.

- Çiftçilik geçmişe göre daha kolay teknolojinin gelişmesiyle aletlerin işlevleri daha çok. Çiftçinin büyük sorunları var aslında. İlaçların, gübrenin, mazotun çok pahalı olması nedeniyle iyi bakılamaması ve iklim şartlarından rekoltenin düşmesi ve taban fiyatlarının devlet tarafından düşük açılması aynı zamanda tüccarların ürüne daha da az fiyat vermesi çiftçiliğin yapılmasını zorlaştırdı." (K2)
- "Arazilerimiz çok fazla olduğundan zirai tarım araçları kullanıyoruz. Bağın çapası, filiz kırma makinası, çalı kırma makinası üzüm bandırma makinası, üzümü kaldırma makinası vb. insan bedeninden daha çok aletlerle yapılan işçilik yaygın. Teknolojinin geliştiği bu zamanda çiftçilik daha kolay ancak ürünlerimizi değerinde satamıyoruz. Yapılan masraflara karşılık hasadımızın ederini ve değerini bulamıyoruz." (K4)
- Çiftçilik çok zor şartlarda yapılıyor. Zirai ilaçlar, mazot gübre çok pahalı. Atılan ilaçlarda olumsuz iklim şartlarından işe yaramıyor, ürünlerin dekoltesi düşük çıkıyor, üretilen hasat piyasa dengesizliklerinden çok ucuza satılıyor. Bu durumdan çiftçi etkilendiği için mecburiyetten üretim yapıyor çünkü başka şans yok. (K6)

Katılımcılar teknolojinin, mazotun ve işçiliğin pahalı olmasından ve her şey için ayrı bir makinaya ihtiyaç duyulmasından yakınmaktadır.

8 Sonuç

Tarım bir ülkenin ekmeği, sebzesi, meyvesi kısacası yaşamın temel ihtiyaçlarının karşılandığı yerdir. Betonlaşma ve sanayileşme kısa vadede gelir getiren bir yapıya sahipken toprağı ekip biçmek süreklilik arz eder. Urganlı gibi verimli araziler altın yumurtlayan tavuk gibidir. Hatta bu yöre anlatılırken "Dağlarından yağ, ovalarından bal akar" diye anlatılır. Özellikle üzüm asma yaprağı aşamasından başlayarak pekmeze, kuru üzüme kadar giden bir satış sürecini kapsamaktadır. Bu nedenle de önemli bir geçim kaynağıdır.

Katılımcılar kırsal kalkınmayı kendilerine verilen bir fırsat olarak değerlendirmektedirler. Katılımcıların verdiği cevaplardan da anlaşıldığı üzere Kırsal Kalkınma onlar için zor zamanda uzanan bir yardım eli gibidir.

Genellikle destek ve hibe denildiğinde zor zamanlarda gelen hükümet yardımlarının anlaşıldığı görülmektedir. Kırsal Kalkınma ile ilgili yeterli bilgilendirmelere ihtiyaç duyulmaktadır. Kalkınma için de öncelikle toprak analiz aşamasından başlayarak, mazot gübre desteğine, organik tarım uygulamalarına dek her aşamayı kapsamı gerekmektedir. Ayrıca ürün taban fiyatları belirlenirken ülkenin içinde bulunduğu ekonomik şartlar ve maliyetler göz önünde bulundurulmalıdır.

Urganlı ve çevresi oldukça verimli topraklara sahiptir ve kırsal Kalkınma ile bu verimlilik daha da artacaktır. Bu ve buna benzer örnekler arttığında da Türkiye yine o eskiden olduğu gibi kendi yetiştirdikleriyle yetebilen bir ülke konumuna gelecektir.

Atatürk ün de dediği gibi Köylü milletin efendisidir.

Kaynakça

- Can, M. ve Esengün, K. 2007. “Avrupa Birliği Kırsal Kalkınma Programlarının Türkiye’nin Kırsal Kalkınması Açısından İncelenmesi: SAPARD ve IPARD Örneği”, **Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi**, p. 2.
- Dünya Bankası, 2021. <https://data.worldbank.org/indicator/>
- Eralaca, H. 2021. “Turgutlu’nun Kaybolan Köyleri, Turgutlu Belediyesi Kültür Yayınları”, Turgutlu.
- Günaydın, G., 2000."Sekizinci Planda Tarım Sektörü", *Kamu Yönetimi Dünyası Dergisi*, **3**, p. 1-6.
- Miran, B., 2005, Türkiye’de Tarım 2005, Türkiye’de Tarım, Ed.F. Yavuz https://tarimorman.gov.tr/SGB/Belgeler/yayinlar/turkiyede_tarim.pdf.
- Moseley, M. J. 2003. **Rural development: principles and practice**. London, p. 5.
- Pellissery, S. 2012. "Rural Development", *Encyclopedia of Sustainability*, **7**, p. 222–225.
- Semerci, A, 2016. Effects of Agricultural Supports on Farmer’s Revenue and Product Costs: The Case of Turkey, p. 71-96.
- Tarım ve Orman Bakanlığı, Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, 2022
- Uluçay, M. Ç.1940. Saruhanoğulları ve Eserlerine Dair Vesikalar, Manisa Halkevi Yayınları, İstanbul